

اصول طراحی موثر بر ارتقای خلاقیت کودکان در فضای مسکونی

پایان نامه برای دریافت درجه دکتری
در رشته مهندسی معماری

امیررضا کریمی آذری

اساتید راهنما:

دکتر سیدباقر حسینی

دکتر محسن فیضی

خرداد ماه 1393

چکیده

تأثیر خلاقیت¹ در زندگی و ابعاد مختلف آن کاملاً مشهود است. این استعداد با شدت و ضعف در همه افراد وجود دارد. در کودکان به دلیل قرارگیری در سن رشد، فعال سازی، ارتقا و جهت دهی خلاقیت، بسیار اهمیت دارد. در

---

¹ - Creativity

مسیر رشد و شکوفایی خلاقیت، به خصوص در کودکان غیر از روش های آموزشی، روش هایی دیگر موجود است تا با ترغیب ذهن کودکان، آنان را به نواندیشی و بروز خلاقیت و پرورش آن وادار نمود. یکی از این روشها، روش غیر مستقیم یا به عبارت دیگر تاثیر محیط طبیعی یا مصنوع در بروز و افزایش عامل خلاقیت در کودکان است. ادبیات موضوع نشان می دهد که فضا و محیط در کیفیت آموزش و پرورش و بروز خلاقیت و رشد آن نقش بسیار مهمی ایفا می کنند. این فضا ممکن است فضای طبیعی و یا مصنوع انسان و به عبارت دیگر کالبد ساخته شده و محیط مصنوع و معماری باشد. اما ساخت و سازهای معماری در ارتباط با این امر و جهت پرورش خلاقیت، بسیار کم رنگ است. تحقیق حاضر توسعه ای بوده و روش تحقیق انتخابی تحقیق توصیفی می باشد که هدف آن توصیف کردن شرایط یا پدیده های مورد بررسی است که بیشترین تحقیقات علوم رفتاری از این نوع تحقیق می باشد. در ادامه با بهره گیری از یکی از شیوه های تحقیق توصیفی، تحقیق پیمایشی، پس از انتخاب نمونه مورد مطالعه و جمع آوری داده ها به وسیله پرسشنامه یا مصاحبه، با روش آماری استنباطی، فرضیه های پیشنهادی مورد آزمون قرار می گیرند. این تحقیق شامل سه مرحله عمده است که مرحله سوم به دو مرحله ابتدایی و تکمیلی تقسیم می شود. مطابق یافته های پایان نامه محیط کالبدی خانه بر روی رشد استعدادها و خلاقیت کودک اثر می گذارد. بنابراین میتوان اصول طراحی فضای مسکونی را به گونه ای وضع نمود که از طریق افزایش کنجکاوی، تخیل و انگیزش کودک منجر به ارتقای خلاقیت کودک گردد. پژوهش حاضر، بر پایه تلفیق نظریات مرتبط با موضوع تحقیق به دنبال دستیابی به اصول در طراحی فضای مسکونی می باشد که باعث افزایش خلاقیت کودکان گردد. اصول استخراجی این تحقیق به طور کلی به شرح زیر می باشد. استفاده از عناصر طبیعی محیط در طراحی فضای مسکونی، ایجاد ایمنی کالبدی و امنیت، ایجاد پیچیدگی در محیط و ایجاد فضای انعطاف پذیر.

واژه های کلیدی: خلاقیت، ارتقای خلاقیت کودکان، فضای مسکونی